

SEMANATORUL

ORGAN AL ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR DIN CALIACRA

Director: I. Nedelcu	Apare sub conducerea unui comitet	Redacția și Administrația Școala primară No. 3 Bazargic	ABONAMENTUL 80 lei anual
----------------------	-----------------------------------	---	--------------------------

Realități crude

În criza aceasta grozavă economică și financiară se creiază prin forța împrejurărilor o mulțime de nemulțumiri. Plugarul e nemulțumit pentru că lucrează din greu și vinde produsul muncii lui pe preț de nimic; așa că acei ce lucrează mai mult sunt și cei mai mult nemulțumiți, fiindcă de-abia pot face față cheltuielilor. Industria a stagnat, comerțul deosemena și în fiecare zi se ivesc o mulțime de falimente.

Funcționarul și el suferă și încă rău. Sunt unii, cari n'au primit salariile pe câte 4—5 luni și în tagma acestora intrăm și noi învățătorii. Comunicatul asociației generale învățătorești spune că abia acum s'a luat hotărârea de minister ca să se plătească lefa în restanță depe luna Septembrie a învățătorilor, din împrumutul de 50 milioane lei.

La gândiți-vă ce au făcut bieții oameni aceștia de la septembrie, numai cu un salariu pe luna ianuarie crt. ? Dacă în a te părți ale țării, unii dintre dascăli noștri mai pot suporta vremurile de azi (vorbesc de aceia cari au gospodăria), apoi majoritatea nu mai pot suporta viața de azi, mai ales acei ce sunt în părțile minoritare, cari au o misiune dublă, căci pe lângă că învață carte românească pe acei ce n'o cunosc sau au uitat-o cu vremea, dar mai trebuie să facă și o propagandă contra acelor, cari caută să defăimeze tot ce-i românesc.

Ce încredere să mai aibă minoritarul în el, când învățătorul din cauza neprimirii salariului, a ajuns cerșetor, ca să trăiască din mila lui. Ziarele ne descriu ceva grozav: O învățătoare, la Cernăuți, venind după salariu și neprimindu-l, a înebunit; o alta s'a sinucis din cauză că contractase o boală incurabilă (tuberculoză) și părinții copiilor făcuse o cerere Ministerului Instrucțiunii s'o suspende fiindcă-i bolnavă. Ziarul „Adevărul”, de acum vreo trei săptămâni, ne arată că un învățător tânăr din Basarabia, gol și flămând și fiindu-i rușine să mai cerșească pe la gospodării satului, a stat flămând vreo două zile și a treia a dat recreație copiilor și s'a năpăstuit în ghioznade, mâncând „mălaiu” depe la copii, numai și numai să nu moară de foame. Alte fete învățătoare se mărită cu jandarmi și chiar cu

jandarmi în termen, numai și numai să facă posibilitatea de trai. Dar câte fete cinstite și oameni cu greutate familiare duc greul și așteaptă moartea ca izbăvitoare.

În județul nostru sunt puțini oameni cari au gospodăria și ar putea suporta multă vreme viața actuală. De altfel am mai avut norocul cu reprezentanții noștri, ai asociației, pe cari i-am trimis la București fiind oameni cu trecere și cunoștințe centrului, au putut să ne aducă acreditiv și să luăm și noi un fel de „aperitiv”, ca să fie achitate salariile până la Noembrie și pe Ianuarie. Fiindcă sunt aci în Bazargic, am fost de multe ori la Administrația Financiară și m'am interesat spunându-mi că n'a sosit acreditivul, arătându-mi că a sosit pentru corpul profesional de la Cărnăuți, căci ceilalți d-ni profesori au fost plătiți până la 1 Februarie a. c., nerămânând în restanță cu nimic.

Uitați-vă și judecați că, sunt categorii de funcționari cari sunt achitați cu salariile până la zi și în restanță n'au rămas cu nimic, pe când în tagma noastră învățătorească, am rămas în restanță cu salariile depe luna Septembrie.

Pare că s'ar intenționa înbușirea sufletului învățătorească, căci neplătindu-i-se învățătorului la timp e compromis față de satean și negustor, cu care are de aface și care de multe ori nu poate face față împrejurărilor cu plata hranei.

Dacă-i vorba să suferim, să suferim cu toții, de la Prim Ministru și până la vătășelul de la primărie; dar nu așa cum se procedează azi.

Să zicem că țara e în greu impas și trebuie să facem sacrificii și atunci să le facem, dar cu toții. Da, să rămână în restanță de plată pe o lună sau două toată funcționăria din întreaga țară.

Țara în care trăim e mămă pentru toți, dar politicianismul încarnat, face ca pentru unii să fie mămă iar pentru alții ciură.

Reprezentanții asociației noastre să facă tot efortul, să se ducă la București și să anunțe forurile competente că, învățătorul primar decede fiindcă e flămând și gol și a ajuns să cerșească minoritarului în țara lui bogată și frumoasă.

I. N.

Iubire de Patrie

Cuvântul „Patrie” ne arată că numirea e împrumutată de la un cuvânt scump și drag fiecăruia, de la cuvântul tată.

A iubi Patria, e nu numai cea mai sfântă datorie, ci e interesul fiecăruia din noi, ca individ și ca națiune.

Nu-i greu a dovedi că trebuie s'o iubim; chestia e: cum s'ar cuveni să se manifeste această iubire ?

Vorbele frumoase neînsoțite de fapte, sunt ca florile sterpe de rod: bucură vederile o clipă prin strălucirea culorilor, dar, la cea dintâi adiere de vânt cad; nimic și pustiit în urmă-le!

Mii de discursuri mărețe și pompoase n'ar fi înaintat cu un pas pentru liberarea tuturor fraților noștri și mărirea României, dacă n'ar fi fost urmate de faptele vitejești ale unei armate devotate, sub conducerea unui iscusit Capitan. Acum e rândul fiecărui adevărat patriot să înțeleagă că o țară mărită cu un popor liber, are răspundere și mai mare decât atunci când era asuprită de altă putere.

Eroii noștri în decursul veacurilor, jertfindu-și viața lor, ne-au lăsat drept moștenire România independentă și mărită de astăzi.

Vai nouă de nu știm s'o păstrăm! Nu-i vorba aci numai de independența pastorală prin forța militară, pentru care avem armata; ci e vorba de o independență mult mai grea, care cere nu vețeje, ci muncă statornică și stăruitoare; e vorba de independența intelectuală, morală și economică.

Numai împlinind aceste condițiuni vom dovedi Europei, și în special dușmanilor noștri, că merităm cu prisos independența și mărirea noastră ca Stat. Noi credem că numai acela e adevărat fiu iubitor de patrie, care e convins că, după cum dator e să-și apere țara în timp de război, tot atât de obligat e să contribuie în timp de pace, potrivit cu rostul său, la ridicarea nivelului intelectual, moral și economic al țării sale.

Numai atunci vom propăși cu adevărat, când cei cărora le este încredințată ridicarea nivelului intelectual, se vor socoti trădători ai celui mai sfânt post, de îndată ce nu-și vor fi îndeplinit datoria.

E frumos să ne bucurăm laolaltă cu toți frații noștri, că avem o Românie Mare și independentă, dar trebuia și se impune în modul cel mai grabnic a avea o independență culturală și aceasta nu vom putea socoti că o avem, pe câtă vreme majoritatea norodului nostru e tot atât de incultă și pe unele locuri barbară chiar, ca și acum trei sute de ani în urmă, când a avut nenorocul de a se afla sub puterea stăpânirilor barbare.

Pentru a ne numi Stat cult, trebuie să fim la nivelul Statelor culte din Europa. Suntem o țară mare, în hotarele noastre firești aproape, dar este știut că sunt atâtea țării în Europa, care sunt ca întindere a suprafeței mult mai mici ca o provincie a țării noastre și cu toate acestea stau în fruntea sau alături de țările culte.

Eu cred, că lumea din Europa civilizată nu va ține cu adevărat seama de independența și mărirea unei țări, până ce nu-i va fi și poporul cu adevărat cult.

Așa dar, cel care lucrează la noi cu drag și cu dor pentru ridicarea nivelului cultural al țării, acela e cu adevărat iubitor de Patrie; iar acel care-și vede numai interesul său, acela e trădător de Patrie.

Trebuie muncit încă atât de intens și de rodnic, încât să ajungem la situația când va fi suficient să spunem că suntem Români, ca să impunem stimă și respect, reînviind timpurile antice, când era de ajuns să fii cetățean al Atenei, sau al Romei ca să fii privit și primit cu admirație și încredere.

Pe tărâmul economic e tot atât de însemnat a ne face datoria. A mări avutul țării prin crearea unei industrii folositoare și a unei culturi spornice, e o faptă patriotică, deoarece numai aceasta ne poate mântui de criza ce s'a abatut asupra noastră și a multora.

Dar aceasta nu depinde numai de un om, doi, fie ei oricât de patrioți. Chestiunea atârână de întreaga noastră alcătuire politico-economică.

Dator e capitalismul să chibzuiască bine întrebuintarea capitalului pentru ca întreprinderea în care se angajază să nu fie

(Continuare pe pag. II-a)

Apostolat și mizerie

Suntem apostoli, dascăli luminători ai satelor, urmașii celui mai mare împărat și martir al lumii, icoana, lumina, dreptatea și adevărul, dar suntem săraci. Suntem muritori de foame și nimeni nu-și pleacă urechile la suferințele noastre. Suntem cerșetori și nimei nu ne'ntinde bucată de pâine de care avem nevoie spre a ne prelungeți agonia acestei realități crude; crude cu noi, pentru că numai noi suntem sortiți să fim actorii acestei mari tragedii a suferinții omenești.

Dacă acei ce s'au pus în slujba adevărului în vechime, erau torturați fizicește, nouă astăzi, ni se aplică un tratament tot atât de dureros, într'un mod mai inteligent, dar tot atât de fatal ca și acela ce-au apărut cauza creștină odinioară.

Șirul suferințelor noastre a fost adus la cunoștința celor în drept prin toate ziarele locale și cotidiene, dar nimeni, absolut nimeni n'a dat ascultare acestor strigate desnădăjduite, ieșite din piepturile celor 40,000 de martiri crucificați pe ogorul culturii. Cel bogat nu crede flămândului, după cum nici bogatul din Biblie n'a crezut sârmanului Iov, răpus de foame și boală.

Ne va răpune și pe noi lanțul mizeriei, se va stinge urma noastră din istoria neamului, dar să se știe că odata cu stingerea acestei urme ce'mparte lumină, întocmai ca flacăra unui opaiț, iubirea de patrie și neam se va stinge și ea, ca flacăra opaițului, cu licăriri spasmodice, peste a cărei lumină aripile umbrei va pune stăpânire.

Pony

Iubire de Patrie

(urmare din pag. 1-a)

stearpă, ci rodnică. Și de aceia datori suntem toți Români să nu uităm învățătura bătrânească: Meșteșugul e brătară de aur".

Când fiecare Român ar avea un meșteșug bine definit, atunci n'am mai avea bandele de clienți străini, ca la sfârșitul imperiului roman, iar produsele țării noastre nu s'ar mai vinde peste hotare în stare brută, ci sub formă de diferite fabricate. Prin acest procedeu, pe lângă majorarea prețului produselor la export, s'ar da de lucru și atâtor șomeri ce au invadat orașele.

Așa dar, cu un minimum de efort bine chibzuit, s'ar aduce un maximum de randament ce ar contribui cu adevărat la îndepărtarea crizei.

Suntem un popor încă tânăr; trebuie prin toate chipurile să muncim și să ne silim a avea muncitori buni.

Să nu se spună că românul nu se dă la meșteșug și că nu muncește rațional. Chestia este să știm a-l îndruma.

Astfel numai aceia sunt iubitori de Patrie, cari au contribuit și vor contribui în mod desinteresat, la mărirea capitalului național. E drept că aceasta este un ideal greu de atins, câtă vreme nu ne vom dezbara de atâtea prejudecăți, cari stingheresc mersul înainte.

Procesele economice sunt incete și dacă un geniu militar nu a putut, în momentul critic prin care am trecut, mântui de invaziunea străină, greu se poate ivi azi un geniu economic care să ne mântue de criza economică pe incetul pregătită.

Ceiace însă îi este cu atât mai greu a face unui geniu, ar putea lesne face — cel puțin pentru viitor — prevederea și chibzuința zilnică mai multă din partea tuturor, prin cultură cât mai densă asupra poporului.

Toți acei cari nu au în vedere și nu lucrează pentru propășirea politico-economică a țării, aceia

și vor atrage asupra-le blestemul generațiilor viitoare.

Adesea milioanele rămase unor moștenitori nevrednici sunt spulberate ca pleava, însă piatra ce trebuie pusă acum la temelie economică a Patriei trebuie să fie moștenire temeinică, pe care să o lăsăm și noi vrednicului moștenitor, neamului românesc, din care cu toți facem parte, căci dacă ne stingem ca indivizi trăim ca națiune.

Mai e prestigiul moral de care trebuie să ne bucurăm ca nație în fața Europei, încă, paralel cu celelalte popoare înrudite cu noi.

Aceasta depinde tot de factorul intelectual și economic, de oarece e pe deplin dovedit că educația moralei și a caracterului, merg alături cu educația intelectuală. Poate fi cineva foarte inteligent, foarte învățat dar foarte puțin moral și lipsit de caracter, ceiace n'ar face deloc cinste nației sale.

Am zis că cei chemați în România Mare sunt direct responsabili. Și dacă nu ne-am mârni când auzim că vecinii noștri ne ar critica încă faptele și le'ar găsi nedemne cu atât mai mult trebuie să ne doară când ni s'ar spune aceasta din partea întregii Europe civilizate.

Poate fiecăruia din noi i-s'a întâmplat ca fiind între străinii să audă povestindu-se vre-o faptă nedemnă săvârșită de un Român, — că doar nici'o nație nu poate avea pretenție că n'are păcătoșii ei.

Cu toate acestea simțim o durere, un leșin moral, greu de descris celui care nu la simțit, fiindcă în fiecare din noi răsună adânc numele de Români, de el ne leagă întreaga noastră faptură, și la auzul acestui nume tresare în noi amintirea unui neam întreg.

Deci după noi, aceia sunt adevărații iubitori de Patrie cari prin lucrarea lor, ridică nivelul intelectual, economic și moral al țării.

Nicăieri nu-i mai dreaptă zicătoarea, decât când e vorba de Patrie: Cine nu-i cu mine, e contra mea.

Alex. Marinescu
învățător Cetatea (Hasarlac)

PRIN MUNCA SPRE FERICIRE

Pentru ce atâta invidie, atâta ură, ceartă între frați, între colegi, între cei de-o lege și credință? Numai și numai de a-și procura fiecare îns fericirea.

Această luptă nesfârșită, se găsește dela ființele unicelulare și până la ființa dotată de Dumnezeu cu: „minte, înțelegere, judecată și voe bună de-a lucra", care este omul.

La animal predomină instinctul sexual — plăcerea imediată este mai puternică decât setea și foamea. La om se schimbă. El găsește fericirea în alte domenii, dar atunci când vede că nu poate îndeplini acțiuni, care crede că l-ar putea face fericit, preferă chiar moartea.

A te simți bine fizicește, intelectualicește sau moralicește, este singura fericire a oricărei creaturi omenești. Și ori cari ar fi mentalitatea ființei, purtarea ei, părerile sau aspirațiunile sale, întotdeauna va descoperi în sufletul său acest nesațiu primordial de fericire.

Chestiunea este să știi unde să cauți această fericire de care omenirea este însetată". Dr. Dubois.

În zilele noastre fericirea se caută în satisfacerea multiplelor dorințe, în plăceri materiale, intelectuale, în viață largă — ba câte odată chiar și în desfrâu — în avere și în luxul extravagant.

Am confundat chiar noțiunea plăceri cu aceea de fericire — le-am identificat chiar, zicând „plăceri" înseamnă „fericire."

Dar ce amar ne înșelăm când spunem că fericirea constă din cele spuse mai sus. Nu, ea constă în muncă, isvor de bucurie și în cultul adevărului, binelui și frumosului. Cei săraci, cei din societatea de mai jos, fericesc pe cei din societatea de mai sus, — eu nu fericesc pe nici unul din cei de mai sus — mai mult ca pe ori care om muncitor.

la gândiți-vă la prințul care a voit să cumpere cămașa muncitorului fericit. Dar el n'avea cămașă și era fericit. Desigur munca îi procura această fericire.

Mă asociez cu Gain și zic cum zicea el lui Rousseau:

Dacă fericirea ar putea citi ce se petrece în inimile celorlalți, s'ar găsi mai mulți cari doresc a se coborî decât a se ridica!

la gândiți-vă la marele Tolstoi, care s'a îmbrăcat cu suman și a pornit la lucru cu țărani — acolo în munca aceea, în mijlocul naturii, a găsit el fericirea. Poate vre-unul dintre dvs. va zice că Tolstoi a fost o excepție, un extremist, dar nu veți putea zice acelaș lucru și despre Goethe, care după ce face înconjurul pământului cu Faust, după ce află toate misterele științei, câștigă toate onorurile posibile, tot nu găsește fericirea în altă parte decât în muncă.

Și iată ce zice Faust diavolului, când vine a-l amăgi cu cele pământeste:

„Tu ai bucate care nu te satură,

„Ai aur lucitor care îți scapă prin degete ca argintul viu,

„O loterie la care nu câștigi niciodată,

„O ibovnică necredincioasă...

„Dar arată-mi pe lume o roadă, care să nu putrezească înainte de a o culege?"

Și Goethe ca și Tolstoi a aflat fericirea în muncă. El seacă o mlaștină, spre a o face bună de arătură, pe care o apără cu dig de valurile furioase ale mării și zice:

„Asta e încheierea cea din urmă a înțelepciunii."

În afară de muncă, fericirea se mai găsește și în dezvoltarea morală a eului nostru. Să căutăm a ne face educația înșine în așa grad, încât în tot locul unde vom trece, să răspândim numai adevărul — din dragul de a-l spune, să cultivăm frumosul și să facem binele din dorul de bine, pentru toți cei ce trăesc în jurul nostru.

Iată ce zice doctorul Dubois relativ la fericire:

„Fericirea stă în profunzimea noastră înșine, în eul nostru intim și nu-și poate avea rațiunea de a fi, decât în satisfacerea cea mai complectă a aspirațiunilor noastre ideale, în cultul adevărului, al frumosului și al binelui".

C. C. Sinula

INVENȚIA

Aprés Oscar Walde

Un savant vestit și laudat, descoperise mișcarea spontană. Era o invenție extraordinară. Pentru a publica, el apelă la o ședință solemnă, ținută în fața academicienilor, parlamentului și regelui.

Iată care era experiența anunțată: pe un plan drept, o bilă mare fără nici un motor, se pune în mișcare și se învârtea.

În dimineața zilei cu ședința, savantul fu foarte indoelnic de reușita experienței sale. Era el oare amăgit în acest timp de calculele sale? Experiența sa era bazată pe principiile antercedenților, pe munca sa... dar totuși se îndoia.

În acelaș timp, un ștregar de băiat trecu pe lângă savantul ce medita. El îl chemă și îi zise:

— „Nu e așa că ție îți place foarte mult bilele, sfârlezele și acadelele? Îți plac toate astea, deasemenea alte jucării, precum și bonboane... Inșă, pentru a le câștiga, vei veni cu puțin înainte de ora trei, în parcul orașului. Acolo vei găsi o bilă, mare de sticlă. Ea este goală înăuntru. Tu vei intra în această bilă, trecând printr'o gaură care este în partea de sus și vei rămâne acolo nemișcat, până în momentul când eu voi veni cu alți oameni. Atunci eu îți voi zice

GURA LUMII

Ionică. — Noroc bun, moșule!

Moșul. — Noroc să dea Dumnezeu, nepoate Ionică și de noroc să nu mai scapi!

Ei, cum ți se pare acum la casă nouă?

Ionică. — Bine, moșule, dela Dumnezeu, dar dela oameni cam așa...

Moșul. — Dece taică?

Ionică. — Apoi nu știi dumneata, cum sunt oamenii? Ei n'ar vrea să te vadă trăind bine, ci tot rău. Cât începi să salți deasupra nevoitor, îți aruncă numai ponoase. Așa-i făcut omul nostru: de-ai face cât de bine, el zice că tot rău ai făcut.

Moșul. — Înțeleg eu de ce zici tu așa, nepoate dragă... Se vede treaba că n'o duci cam bine cu Baculeștii ăia de prin apropiere...

Ionel. — N'au ochi să mă vadă și pace! Ca să mă ajut și eu cu ei la vre-o treabă, feritu-te-a Sfântul! De știam că sunt așa de răi, nici nu lăsam pe tata să-mi pună casa acolo. Mai bine îmi găseam o seliște în altă parte, de-aș fi dat oricât, numai să trăesc linistit.

Moșul. — Apoi de, mă nepoate, nimeni nu poate să trăiască întocmai după plăcerea inimii. Impăratul, de-i împărat și tot are și el multe griji și supărări, dară-mi-te noi oamenii de rând. A lăsat însă Dumnezeu, răbdare. Vorba'cea: „Rabdă un ceas, ca să trăiești patruzeci de ani,

Ionică. — Cum să rabzi, moșule, când l-auzi cum te grăiește de rău pe de-lături? Eu nu înjur pe nimeni, nu bat pe nimeni, nu vorbesc de nimeni și tot eu nu sunt bun...

Moșul. — Dar nici altul, cred, că nu te'njură, nu te bate?...

Ionică. — De asta nu, la ce să fie, c'atunci le-aș arăta și eu ce pot...

Moșul. — Apoi dacă-i așa n'ai nici un habar, dragul meu. Vezi-ți de treabă: „De toată lumea s'ascuți, dar din mînt să nu-ți ieși,” fiindcă, — să ți-o spun eu, mă taicule, — dacă stai să te potrivești la tot ce spune lumea, atunci îți pierzi din năvădeală. Când te vede că mergi sporind, lumea începe a zice că umbli cu lucruri necurate... că știi farmece și câte toate. Dacă dai îndărăt, începe să spună că ești leneș, prost și nechibzuit, ori câte-a pălit vre-un blestem... Dacă te'mbraci mai acătării și te-arăți ceva mai răsărit, atunci zice că umbli cu nasul în proțap: te ții mare! Iar dacă te lași mai pe jos, te face că ești nărod și nu scoți capul din cenușă. Vezi așa-i lumea, dragul meu și ca lumea suntem toți: „Ardem gazul nostru, să facem secoteala altora!

Tu fă ce te pricepi și lasă lumea ca lumea, pentru că „gura lumii, numai pământul o astupă”.

Ionică. — De asta cam așa-e. Zică lumea ce-o vrea, omul face ce se pricepe și ce poate, „câinii latră, ursul merge.”

Moșul. — Apoi să ne vedem sănătoși nepoate Ionică!

Ionică. — Să trăiești cu sănătate, moșule!

Pantelimon Diaconescu

(Din cartea „Dialoguri Poporane” Editura „Cartea Românească”).

ce de jos, clar: „bilă învârtește-te? Iar tu te vei clătina pentru ca bila să se învârtească”.

— „Ai înțeles?”

— „Da, maestre”.

La ora fixată, academicienii, parlamentul și regele, fură prezenți pentru experiență, căci inventatorul se bucura de mare atențiune din partea națiunii sale.

Și bila se învârtea.

S'a aplaudat, s'a strigat frenetic. Cu toate astea savantul plângea. Și într'un suspin, el mărturisi:

— „Iertați-mă! Căci conștiința mea științifică, este mai tare decât bravura de savant. Eu v'am amăgit. Într'adevăr eu nu sunt sigur dacă am descoperit mișcarea spontană. Da, bila s'a învârtit, însă se află în ea un copil”.

Fu destul aceasta, ca un concert de blesteme, injurii și huleli să se deslănțule.

— „Nenorocitele, înșelătorule, ai luat în răs știința țării tale”, striga regele infuriat. „Vei merge la închisoare pe toată viața ta. Paznici, luați de aici pe acest om!”

Savantul foarte trist, era târât spre temnița printre batjocuritori. Cortegiul trecea pe o stradă.

Un copilăș se desprinsese dintr'un cârd de ștregari ce jucau șotron, și alergă spre savant zicându-i:

— „Maestre . . . . eu sunt . . . . știți dvs . . . . bălatul de azi dimineața. Iartă-mă maestre”, zise copilul motivându-și lipsirea. „N'am putut să vin, căci am fost reținut de prieteni la șotronul cel plăcut. Eu n'am mers în parc și nici nu m'am suit în bilă. . . nu fiți aspru cu mine! . . . Dacă ați știe maestre cât de frumos a fost la joc! . . . Spercă-mi veți da . . . acele bile . . . . și sfârleze . . . și . . . .”

Auzind acestea, savantul surse. El mangăie obrazul copilului, apoi îi dădu un ban frumos de aur pentru a-și cumpăra jucării și bomboane.

Și fără să spună un cuvânt, el pași mai departe spre temnița.

Traducere de
C. S. Hasy

O vizită la Mănăstirea „Brâncoveni”

(urmăre din numărul trecut)

de Gh. Marcu

Începu să se tângue, lăsă capul în jos și începu să și frece nervoasă mâinele albe ca varul. O tuse seacă și sguuitoare puse capăt acestei tânguirii. Se mai liniștește, apoi se scoală cu greu și se depărtează puțin; se reazimă de un zid și închide ochii... dar, după câteva clipe, îi deschide iar și privește cu resemnare și liniște, zidurile pline de igrasie:

— „Ce triste și mohorâte ziduri”... — zice abia desfăcând tivitele buze printre care se întrezăresc dinții albi ca varul; ridică apoi puțin capul, caută furis în jurul său, trage ușor o oglinduță din sân și privind galeș într'ansa, zice cu desnađejde așa de încet, încât abia am auzit:

— „Ce slabă și galbenă sunt!” Mâna cu oglinda îi cade în lungul trupului, ochii îi rămân ținți spre noi și nu mai spune nimic. Dela o vreme se trezește din această tainică visare și zice tânguitoare și încet:

— „Viață, viață”... și iar o apucă tusea sfașietoare; se reazimă în mână, se scoală și se depărtează binisor cu capul în jos îngândurată. Trece mai departe printr'o mică încăpere, într'o altă grădiniță înconjurată numai de pivnițe largi și temeinic lucrate, unde odinioară își păstra vinurile, bogatul domn Brâncoveanu. Pe o scară de lemn ce coboară în grădinița o femea bătrână cu capul gol, în niște sdrențe murdare, cu spume la gură, cum ne-a văzut apropiindu-ne de ea, începu să se tângue:

— „Nu mă plâng pe mine. Am trei copii care au plecat de acasă”...

— „Bătrâna e din Lugoj ne spune intendentul. Soțul ei a murit în războiu.” — Bătrâna șoptește cu o acra ironie:

— „Sunt văduvă de războiu”...

— „Și n'ai pe nimeni? o întreb.”

— „Ai mei mi-au pierdut de urmă, după cum nici eu nu mai știu pe unde mai sunt. Am încercat de trei ori să mă duc să-i caut, dar n'am putut și am venit de voie să mă'ngrop aici”... Începu apoi un șir de blesteme destul de tare pentru a fi auzite. Liniștindu-se apoi, întocmai ca un vulcan care și-a aruncat lava și focul, privi lung după noi.

— „Opt fără un sfert... La ora opt, se sună masa pentru oame-nii din colonie.”

Înțelesărăm că trebuie să plecăm... — Privind melancolic spre îngălbenitele ziduri ale Mănăstirii, ne îndreptărăm spre poarta cea mare pe unde trebuia să eșim.

Un țipăt ne făcu să ne întoarcem privirile. O fetița între cincisprezece—șaptesprezece ani, destul de robustă, se opri brusc în fața noastră, ne fixă cu niște ochi cruzi ca de fiară și destul de turburi pentru a înțelege că e anormală.

— „Domnule!... gângăvi ea răzând prostește; ași vrea să vă rog ceva....”

— „Spunel.... și băgai mâna în buzunar, crezând că îmi va cere de pomană.

— „Să vezi”... Începu ea... apoi o pauză... și cu o privire lungă și rugătoare ca a unui muribund, mă fixă drept în ochi, încercând par'că să citească în ei dacă-i pot inspira încredere.

Mă înspăimântai și mă dadui înapoi. Cu durere în suflet se apropie și mai mult de mine și plecă ochii pentru a avea curajul să-mi spună...

— „Eu am iubit... da... eu iubesc”...

Apoi un oftat, urmat de un răs sarcastic... și o luă la fugă, țipând ca o sălbatecă. Se opri apoi răsând ca un copil naiv și ne fixă de departe.

— „Era nebună... dar iubirea poate...”

— „O fărâma de dragoste... și câte patimi... câte suferinți...”

— „Are momente de luciditate ne spune intendentul — când își dă bine seama de trecut, când ne spune că nu e nebună, că vrea să-l vadă, că îl iubește mult”...

— „Intr'adevăr, iubește... pe cine... nu vrea să ne spună. Îi muriseară părinții, frații și surori nu mai avea și a fost luată de niște rude care au adus-o aici de vreo trei săptămâni, spunând că e nebună, că se scoală noaptea și plângând începe să strige pe drum un nume necunoscut de ei. Era veselă când au adus-o.”

— „Și... gândind mereu la viața acestor nenorociți, ajungem la poarta cea mare pe unde intrasem, ne mai întoarcem încă odată privirile spre lumea de mizerii și mulțumind intendentului, îi întindem calduros mâna, în sunetul lung al clopotului ce chema nenorociții la singura plăcere — masa. — Salutarăm încă odată și ne depărțărăm cu capul plecat și fără a schimba o vorbă, par'căm fi părăsit un mormânt de unde plecasem zicând cel din urmă — „Adio!”...

.... Abia se mai auzia zureitul neînțeles al celor ce treceau la masă.

Porțile se închiseră cu sgomot în urma noastră, închizând par'că cavoul unui mormânt...

Coborâm pe alee și la câteva sute de metri, ne întoarcem privirile și vedem turla bisericicii sclipind roșiatic în asfințit și satul îmbracat în razele purpurii ale acestui fermecător apus...

... — Trezem gânditori printre mișcătoarele muri din vatra satului și ca grăul în vânt, se leagănă sufletele noastre...

...Și... târziucând cade noaptea și e liniște pe deal,

Oltul pare că-l șoptește Doine mândre din caval.

25 Iulie 1930. Oslea de Sus.

Rog Vizitați
Librăria-Tipografia-Legătoria

„GUTENBERG”
HRISTO RADILOF-Bazargic
spre a vă convinge de ultimele
— reduceri de prețuri —
In depozit: fișe pedagogice individuale pentru elevi.

O FILA PRAFUITA

Greutățile și mizeria de fiecare zi ne mai îngăduie, ca din când în când să ne reîntoarcem cu gândul și la aceia cari s'au străduit pentru noi și ne-au legănat cu scrierile lor anii de până acum, anii tinereții. Amintirile acestea, ale fiecărui din noi, alcătuiesc viața sufletească și și personalitatea noastră. La ele ne reîntoarcem cu drag în zilele cu și fără nădejdi; ele ne mișcă, ne dau avânt și ne umplu de încredere și de răspundere față de ceia ce mai avem de făcut.

Amintirea lui Vlahuță e din acelea cari se întorc singure și după care nu trebuie să alergăm noi la sărbători, din visteria istoriei culturii și literaturii românești.

Nu știu dacă cuvântul nu e prea îndrăsnit, când spunem că osebii de criza asta economică, se resimte azi o criză greu de rezolvat, criza morală.

S'au dărâmat perceptive, s'au sfărâmat tradiții și idealuri, cu pornirea furioasă cu care altă dată au fost dărâmați idolii de pe altarele lor de marmoră. Nicăieri o vorbă bună ca de frate, ferocitate și invidie; priviri cu ochi ipocriziei și-a pisprețului. Nota vremii!

Tot la aceste file prăfuite ne reîntoarcem, tot la acești „chintuși” venim și din evanghelia lor vrem să învățăm.

Iată pentru care motiv am găsit cu cale de a insera aceste rânduri în coloanele acestui ziar și a înfățișa în ele pe Vlahuță, omul iubirii.

În curând se vor împlini treisprezece ani de când pământul nostru milostiv a așternut țărâna care a purtat în sfârșitul ei 60 de ani, sufletul lui Al. Vlahuță.

Bătrânul, pentru care generația noastră are un adevărat simțământ mistic, a răsfrânt, atât prin, scrierile sale, cât și prin felul lui de viață, din plin, ecourile simfoniei dumnezeiești, ale iubirii.

În fiecare vorbă, în fiecare rând și în fiecare pagină, nu-l vom vedea decât ca pe un adevăr erou de Carlyle: smerit, înde-

lung răbdător, blând, bun, iubitor și dornic de a suferi pentru cei mici și neputincioși. E destul să citim — dacă nu mai mult — cel puțin „In ajunul Crăciunului”. Sunt rânduri pe cari le-a scris plângând, ca și bunicuța ce ducea de mână pe cel doi copilași tocmai în fundul mahalalei, în căsuța îngropată jumătate cu ferestrele în pământ.

Indelunga lui răbdare nu și-ar putea-o cineva închipui, decât gândindu-se cum a plecat din Dragosloveni -- satul lui te tihni și de lucru — în clipa când se apropiu armatele dușmane. Și-a luat într'o haraba câteva merinde și-a pornit la drum lung printre convoalele suferinții celor mulți și neștiuți. Ca un simplu anonim, un bob din mărganul durerii atârnat de grumajii țării, purta în cherevanul băjeniei, partea hărăzită lui din uriaș — suferință cu suprema nădejde în Dumnezeu.

Suferința lui Vlahuță e o ofrandă bucuroasă și mai bucuroasă, cu cât e cauzată de viața necăjită și fără noroc „a celor mulți”.

Artista al suferinței creatoare, pe Vlahuță nu l-a surprins nimeni plângându-se de ea. Nici chiar în ceasurile acadentei finale. Discreția lui e de esență cu totul superioară. Desigur, dacă citim poezia lui „Triumful așteptării”, găsim și cheea.

El împrumută credinței puterile de înfrățire cu durerea. Și cuvintele lui din urmă, când mukul de lumânare al vieții se stingea în ciobul său pământesc, alcătuiesc concluzia vieții însăși: „Ochii sus”. Le adresa tovarășei sale de veghe, cu acea bunătate amintitoare de ultima privire pământescă a lui Isus.

Și în definitiv, vorbele acestea ni se adresează nouă, de către cel mai bun dintre oamenii născuți pe meleagurile noastre.

Vlahuță a fost și rămâne rară figură românească ce-a intrat trăsătura eternității: iubirea. Și cine și l-a ales pasnic suprem al sufletului să fie încredințat că a fost priceput în alegere.

Cât pentru . . . . nota vremii: „Câtă depărtare, Doamne, dela vierme pân'la astru”!

R. Sandu

Școale de copii mici

Școala de copii mici este, locul unde se face educația micilor copilași și nu l s'a zis școala, încă dela înființarea ei de către Froebel. Și pe drept cuvânt fiindcă aceste clădiri sunt sau trebuie să fie așa fel încât interiorul lor să nu difere mult din interiorul din care e luat copilul. Mobila și toate cele din'nauntru, să fie aproape aceleași ca cele din casa părintească a copilului.

Școala de copii mici a luat naștere, lucru curios, nu într'o țară ca noastră, unde nevoia de a se impune, ci în Germania, una din țările înaintate în cultură încă din timpurile cele mai vechi (din secolul al XIX-lea) Pe atunci, la

noi, dascalii paradoseau în tindele bisericilor pe alde Creangă.

Trebuința de educație a celor mici a tăcut ca să se răspândească foarte mult școlile de copii mici încă din primii ani a înființării lor.

La noi, țara civilizației de împrumut, școala de copii mici ne prezentând nimic de suprafață și paradă, a fost introdusă abia în ultimul timp. Însă de utilitatea acestor instrucții nu prea sunt convingși nici astăzi conducătorii instrucției și educației poporului nostru. Astfel nu se explică de ce numărul școlilor de copii mici este așa de restrâns.

Ba când e vorba de nelegiu-

irea desființării de posturi în învățământ, școala de copii mici este sacrificată pentru școala primară.

Nu am la îndemână date precise de numărul școlilor de copii mici din țara noastră și nici din celelalte țări, ceva care se arate situația lor precisă de azi, însă d-vs ca și mine în revistele școlare și din unele cărți pedagogice, ați văzut importanța ce se dă acestor instituții în țările de adevărată cultură, unde s'a înțeles scopul lor. Astfel în Germania grădinile Froebeliene s'a întins în toată țara. În Franța, Seguin le-a adaptat individualității copilului. În Italia, aceste școli a copiilor mici au fost îndrumate de Doamna Montessori, pe bazele temeinice ale pedagogiei.

Aceste școli de copii mici s'au înființat și se înființează pe întreg globul pământesc, pe când în țara românească, atingându-se apogeul educației, ele se desființează.

Școala primară din România, nu este o instituție care s'o fi evoluat conform trebuinței poporului până la starea ei de azi. Programa ei a fost imitată după programa popoarelor ce ne-au servit de model. Însă cei cari au transplatat școala primară așa cum o avem nu s'a gândit să aducă și baza școlii așa cum o avea acolo în școlile de copii mici.

Bunul simț a dictat înființarea școlilor de copii mici încă depe când psihologia și ea la începutul ei, nu le justifica așa cum azi pedagogia le impune.

Din punct de vedere pedagogic cât și din punct de vedere fiziologic, copilul este om în devenire. Și după cum în grădinile de flori acestea nu sunt neglijate până la o anumită vârstă, dacă stăpânul grădinii vrea să obțină maximul ce-l poate da, tot astfel țara nu trebuie să lase copii să crească în plata Domnului până să intre în școala primară, căci părinții nu știu să i crească chiar trupește necum sufletește. Copilul fizicește are perioade de creștere și de stagnare. În timpul perioadei de creștere, alimentarea

trebuie făcută mai conștientă și mai rațional dată. De unde are să știe părintii, cari de multe ori sunt analfabeți, cum trebuie să procedeze în asemenea cazuri? Și dacă se pierd câteva ocazii de acestea, copilul întârzie cu creșterea și a fizicului și a sufletului. Ba de multe ori dezechilibrul ce se creiază îi îmbolnăvește. Un astfel de copil când ajunge la vârsta cronologică de 7 ani, e înscris în școala primară. În realitatea examinându-l îl găsești dezvoltat ca unul de 6 sau chiar de 5 ani. Dacă este la școala de copii mici, conducătoarea are mijloace de a cunoaște perioadele de creștere și va recomanda la timp părinților ce trebuie să facă din punct de vedere alimentar. Iar întrucât o privește, va promova conștințele copilului numai în perioada de stagnare a creșterii, când sufletul la rândul lui este în plină ascensiune. Dar educația? S'o facă părinții până la 7 ani? Comenius spune că educația e „arta ce se ocupă cu formarea ființei cele mai desăvârșită — omul — și trebuie să fie cea mai desăvârșită”; J. Locke: educația are puterea în virtutea transformării acțiunii în deprinderi prin exerciții „J. J. Rousseau: „Educația este o artă, iar educatorul un artist”.

Fiind educația o artă așa de grea pentru oameni anume pregătiți, atunci se înțelege cât de imposibilă este pentru majoritatea părinților cari n'au nici o pregătire. Ținta educației fiind oprirea germenului rău transmis ereditar, sau ferirea de deprinderi rele pe cari le-ar lua în tovarășia copiilor depravați și acționarea constantă pentru formarea deprinderilor bune, numai aceasta ar fi de ajuns ca să justifice înființarea peste tot a școlilor de copii mici.

Pentru necesitatea școlilor de copii mici, Dumneavoastră, știu că nu aveți nevoie de nici o demonstrație în această privință, dar în nădejdea că această revistă va ajunge poate și în mâna vreunui din cei cu pâinea și cuțitul, am încercat să arăt necesitatea școlilor de copii mici.

El. Pr. Mocanu

CONVOCARE

Se convoacă în adunare generală membrii asociației învățătoresți din Județul Caliacra, în ziua de 23 Aprilie 1932, orele 9 a. m., în localul școlii primare mixte No. 3, din Bazargic, cu următoarea ordine de zi:

- Darea de seamă a comitetului asociației
  - Raportul comisiei cenzorilor.
  - Aprobarea gestiunii pe anul 1931.
  - Aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli pe 1932.
  - Alegerea a patru membrii în comitetul asociației, în locul d-lor Pr. Zăinescu, Em. Papazisu, Gh Brânzan și Sava Marin, ieșiți la sorți.
- Membrii ieșiți la sorți, se pot realege.
- Alegerea a trei cenzori.
  - Diverse chestiuni privitoare la bunul mers al asociației.

Președinte.

Pr. B. ZAINESCU

Secretar,

I. NEDELICU

— D-nii Directori sunt rugați a restitui adeverințele atașate la convocarea Băncii Corpului Didactic